

Jelentés az emberkereskedelemről - 2014

Kiadta az Egyesült Államok Külügyminisztériuma (Office to Monitor and Combat Trafficking in Persons)

2014. június 20.

<http://www.state.gov/j/tip/rls/tiprpt/2014/index.htm>

Magyarország (2. szint)

Magyarország egyaránt kiindulási, cél- és tranzit-ország az emberkereskedelem áldozatává váló férfiak, nők és gyermekek, kiemelten a prostitúcióra kényszerített nők és lányok tekintetében, de a férfiakat, nőket és gyermekeket érintő kényszermunkát illetően is. Kelet-magyarországi, főként roma nők és gyermekek váltak szexuális célú emberkereskedelem áldozataivá az ország határain belül és külföldön, így Hollandiában, Svájcban, az Egyesült Királyságban (UK), Németországban, Ausztriában, Belgiumban, Olaszországban, Görögországban, Spanyolországban, Svédországban és az Egyesült Államokban. A média és civil szervezetek jelentései szerint jelentős azon magyar nők száma, akiket prostitúcióra kényszerítenek Hollandiában és Svájcban. Szakértők arról is beszámolnak, hogy Ausztriában és az Egyesült Királyságban csalással EU-n kívüli országokból származó személyekkel kötött álházasságra vesznek rá magyar nőket, akiket így fizikai visszaélésnek és kényszerprostitúciónak tesznek ki. Magyar férfiakat és nőket kényszermunkára fognak Magyarországon és külföldön, egyebek mellett az Egyesült Királyságban, Hollandiában, Spanyolországban, Kanadában és az Egyesült Államokban. A magyar férfiak kizsákmányolása Nyugat-Európában erősödött a kérdéses időszakban, különösen Hollandia északi részén az agrárszektorban és a brit építőiparban. Egy EU jelentés rámutatott, hogy az Europol 2009 és 2013 között emberkereskedelmi ügyekben folytatott nyomozásainál az áldozatok 18 százaléka magyar volt. Az emberkereskedelem bulgáriai és romániai áldozatai számára Magyarország tranzit-ország, amelyen nyugat-európai célállomások felé haladnak át. Az áldozatok között az elszegényedett rétegekből érkezők mellett nagy számban találunk nőket és lányokat – különösen romákat – akik állami lakó-és gondozóintézetekből kerülnek ki. Sokukat még az intézetben beszervezik az emberkereskedelemmel foglalkozók, akik a menedékjogot kérő és még menedékhelyen tartózkodó, kísérő nélküli kiskorúakra is kivetik hálójukat. Jelentések szerint vidéki területeken lakó családok házi-és mezőgazdasági munkára kényszerítenek hajléktalan férfiakat. A munkaerő-toborzók belföldi vagy külföldi építőipari munkára szállítanak munkásokat, azok fizetését azonban megtartják. A szexuális célú emberkereskedelem magyarországi áldozatait továbbra is kizsákmányolják utcai prostitúció, valamint bárnak és masszázsszalonnak álcázott bordélyokban és magánlakásokban folytatott prostitúció révén.

Magyarország kormánya nem teljesíti maradéktalanul az emberkereskedelem megszüntetésének minimum követelményeit, azonban jelentős erőfeszítéseket tesz a hiányosságok felszámolásáért. Bár az emberkereskedelem magyar áldozatainak száma belföldön és az EU-ban is nagy, az áldozatoknak nyújtott segítség szintje alacsony. Továbbra is probléma a férőhely hiánya a menedékhelyeken. Mindazonáltal a kormány a jelentés tárgyidőszakában végig aktívan bevonta a nyilvánosságot az emberkereskedelem megelőzését célzó felvilágosító kampányokba. 2013 júliusában életbe lépett az új büntető törvénykönyv, azonban az új törvény nem felel meg teljes mértékben az emberkereskedelem 2011/36/EU sz. EU irányelvben foglalt definíciójának. A rendőrök csak minimális oktatást kapnak az emberkereskedelemmel kapcsolatos kérdésekről. Ennek következtében nincsenek ismereteik a témában és nem jellemző rájuk az áldozatok iránti érzékenység.

Javaslatok Magyarország számára:

Növeljék az áldozatoknak nyújtott segítséget azzal, hogy tovább bővítik a magyarországi menedékhelyek befogadóképességét és állandó finanszírozást biztosítanak az áldozatokot gondozó civil szervezeteknek. Gondoskodjanak arról, hogy a hazatelepült áldozatok segítséget kapjanak. Ennek keretében erősítsék az emberkereskedelem áldozatainak védelmét, akik komoly bántalmazásra és büntetésre számíthatnak az emberkereskedőktől. Alakítsanak ki hosszú távú gondoskodási lehetőségeket a hazatelepült áldozatok magyarországi visszaailleszkedésének támogatására. Bővítsék a megbízható adatgyűjtést és adatszolgáltatást az emberkereskedelem elleni törvények érvényesítéséről és az azonosított áldozatok számáról, szélesítsék ki azon eszközök körét, amelyek ösztönzik az áldozatok önkéntes együttműködését a bűnüldöző szervekkel. Gondoskodjanak az emberkereskedelem elleni magyar törvények teljes körű harmonizációjáról a 2011/36/EU irányelv vonatkozásában. Ehhez pontosabban határozzák meg a kizsákmányolás fogalmát (beleértve a gyermekprostitúciót, a kényszerprostitúciót, a kényszermunkát, koldulást és a bűncselekményekre történő kihasználást) és biztosítsák, hogy a csalás és kényszerítés eszközei bekerüljenek a felnőtt emberkereskedelem, mint alap bűncselekmény kötelező kritériumai közé. Szükséges továbbá a bűnüldöző és ügyészi állomány képzésének erősítése.

Bűnüldözés

Magyarország kormánya a korábbi időszakhoz hasonlóan erőfeszítéseket tett az emberkereskedelem elleni bűnüldözés terén. 2013 júliusában hatályba lépett az új büntető törvénykönyv, amely az emberkereskedelemre vonatkozó rendelkezéseket is tartalmaz. Az új törvény 192. paragrafusa alapján az emberkereskedelem több formája is bűncselekménynek minősül. Azonban a törvény mégis elnagyolt, mivel nem írja elő, hogy a csalás, az erő alkalmazása vagy azzal való fenyegetés bizonyítja az emberkereskedelem, mint alap-bűncselekmény megvalósulását. Ehelyett az említett cselekményeket súlyosbító körülménynek tekinti, amelyek a 192. paragrafus (3) bekezdése alapján súlyosabb büntetési tételekkel járnak. Továbbá a kizsákmányolás törvényben közölt új definíciója nem kötődik konkrétan a kényszermunkához, kényszerprostitúcióhoz vagy gyermekprostitúcióhoz. Ehelyett a törvény a kizsákmányolást úgy definiálja, mint a hatalmi helyzettel az áldozat kihasználása érdekében történő visszaélést. Az emberkereskedelem fogalmát így sokkal tágabban határozza meg, mint a nemzetközi jogszabályok. A szakértők aggodalmukat fejezték ki amiatt, hogy a 2012-es büntető törvénykönyv nem ad megfelelő meghatározást a szexuális célú emberkereskedelemre és a kényszermunkára vonatkozóan. A korábbi törvény szűk bírói értelmezése túlzottan szigorú bizonyítási követelményeket írt elő, pl. bizonyíték bemutatását a tranzakcióról és a közvetlen vagy a közelmúltban elkövetett erőszakról. Az új törvény orvosolja ezt a problémát azzal, hogy a „kizsákmányolást” az emberkereskedelem definíciójának kulcselemévé teszi. A büntető törvénykönyv 193. paragrafusa bűncselekményként nevesíti a kényszermunkát és felemelte a súlyos emberkereskedelmi cselekmények maximális büntetési tételeit. Azonban az új törvény sincs teljes összhangban az emberkereskedelem 2011/36/EU irányelvben foglalt definíciójával, amely a kizsákmányolás szükségszerű céljaira – kényszerprostitúció, gyermekprostitúció, koldulás – is kitér. A büntetési tételek továbbra is egy és 20 év közötti börtönbüntetés között mozognak és súlyosbító körülmények esetén az életfogytiglan tartó fegyházbüntetést is elérhetik. Ezek megfelelően szigorú büntetések és arányosak a más súlyos bűncselekmény, pl. nemi erőszak esetén kiróható tételekkel.

Szakértők szerint továbbra is a megbízható adatok hiánya jelenti az emberkereskedelem elleni hatékony fellépés fő akadályát. Jelentések szerint az állam 2013-ban az előző évi 18-cal szemben csak négy új nyomozást indított. A büntetőeljárások száma kis mértékben emelkedett: 2013 folyamán 13 esetben indult eljárás összesen 37 személlyel szemben, míg 2012-ben csak 12 eljárásra került sor. 2013-ban a magyar bíróságok 88 személlyel szemben

ítéltek el emberkereskedelem vádjával 33 szexuális célú emberkereskedelmi esetben, ami jelentős emelkedés az előző évi 18 elmarasztaló ítélettel szemben. 2014 januárjában a média beszámolt arról, hogy egy rendőrt elítéltek kerítés vádjával. Miután a rendőrt négy év nyolc hónap fegyházbüntetésre ítélték (három évre felfüggesztve), elbocsátották a rendőrség állományából. 2013-ban a magyar hatóságok csak korlátozott mértékben nyújtottak képzést a rendőrök számára az áldozatok védelme és azonosítása témakörében. 2013 júniusában az állam 32 áldozatot segítő tisztviselő részére tartott szemináriumot. Szintén a tavalyi év szeptemberében és októberében a magyar ügyészség ötnapos képzést szervezett 35 helyettes főügyész számára.

Védelem

Magyarország kormánya növekvő mértékben tett erőfeszítéseket az emberkereskedelem áldozatainak védelmére, jóllehet a költségvetési korlátok akadályozták e törekvést így a ténylegesen nyújtott védelem messze elmaradt a magyarországi áldozatok szükségleteitől. A bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi törvény 2013. január 1-én életbe lépett módosítása jogosítványokat ad a kormánynak arra, hogy részletesen szabályozza az emberkereskedelem áldozatainak azonosítását és biztonságos menedéket adjon a Magyarországon vagy külföldön kihasznált áldozatoknak. A törvény alapján az áldozatok jogosultak támogatásra függetlenül attól, hogy segítik-e a bűnüldöző szerveket. E módosítás implementációjának részeként a kormány 2013. január 1-i hatállyal rendeletet fogadott el (354. sz.) az emberkereskedelem áldozatainak azonosítási mechanizmusáról. A rendelet nevesíti az azonosításért felelős intézményeket, közli az emberkereskedelem áldozatainak vélt személyekkel kitöltendő kérdőívet és az azonosításhoz alkalmazandó eljárásrendet. Utóbbi rendelkezéseket tartalmaz az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat szerepéről az emberkereskedelem lehetséges áldozatainak menedékekben történő elhelyezéséről. Az Országos Rendőr-főkapitányság 2013. január 31-i hatállyal kiadott rendelete (2/2013. sz.) előírja, hogy minden rendőrkapitányságon legyenek áldozatvédelmi tisztek, akiknek feladata az emberkereskedelem áldozatainak valamint a gyermek, időskorú, fogyatékossgal élő, külföldi vagy sérülékeny helyzetben lévő áldozatok segítése.

Bár az állam több mint száz áldozatot azonosított, az áldozatoknak nyújtott segítség szintje alacsony volt. 2013-ban az emberkereskedelemmel összefüggésben összesen 133 áldozatot azonosítottak a nemzeti irányító mechanizmuson (NRM) keresztül. Közülük 59-et a magyar külképviseleti szervek azonosítottak külföldön. A tavalyi évben azonosított 133 áldozat közül az állami támogató szolgálat három külföldi áldozatnak nyújtott segítséget szemben a 2012-ben jelentett egyetlen külföldi áldozattal. Elismerve, hogy az áldozatok azonosítása rendkívül problematikus, a szakértők aggodalmuknak adtak hangot amiatt, hogy a magyar rendőrfőkapitányságok tájékozatlanok az emberkereskedelemmel kapcsolatban és érzéketlenek az áldozatokkal szemben.

A magyar állam 20, áldozatokat támogató és jogsegélynyújtó irodát tart fenn országszerte. Ezekben az irodákban rövid távú pszichológiai, szociális és jogi segítséget kaphatnak az emberkereskedelem áldozatai. Jelentések szerint a tavalyi évben az állam négy áldozatnak nyújtott jogsegélyt, egynek szállást, négynek pszichológiai segítséget, 12-nek pénzügyi támogatást és hét további áldozatnak egyéb segítséget. Az áldozatoknak kínált általános segítség kiterjed a tájékoztatásra, a pszichológiai segítségnyújtásra, az érdekvédelem érdekében történő segítségnyújtásra és legfeljebb 380 USD-nek megfelelő összegű pénzügyi gyorssegélyre. A kormány hozzávetőlegesen 26 400 USD-nek megfelelő összeggel támogatott egy civil szervezet által fenntartott menedékhelyet 2013-ban, amely összeg megegyezett a 2012-ben folyósítottal. A menedékhely korlátozott számú férőhellyel rendelkezik, legfeljebb hat áldozatot tud fogadni megújítható hathetes időszakokra. 2013-ban 27, emberkereskedelem áldozatává vált magyart irányítottak a menedékhelyre szemben a megelőző évi 30 fővel. A kormány mintegy 25 300 USD-vel egyenértékű támogatást adott egy másik, szintén civil szervezet által

működtetett menedékhely részére, ahol hat, emberkereskedelem áldozatául esett nők lelhetnek menedékre legfeljebb egyéves időtartamra. Ez a menedékhely hat nőnek és négy gyermeknek adott szállást 2013-ban, közülük két nő és mind a négy gyermek az egy éven túl is ott maradt. Az áldozatok csak kíséreléssel hagyhatják el a menedékhelyet. Továbbra is aggodalomra ad okot az emberkereskedők elleni tanúvallomást vállaló áldozatok biztonsága és a kormánynak még nem kellett alkalmaznia a tanúvédelmi programot a tanúvallomásra kötelezett áldozatok esetében. A törvény 30 napos átgondolási időszakot és ideiglenes tartózkodási engedélyt kínál azon külföldi áldozatoknak, akik a bűnüldözés segítése mellett döntenek. Azonban 2013 még egyetlen áldozat sem igényel vagy kapott ilyen ideiglenes bevándorlási kedvezményt.

Megelőzés

Magyarország kormánya többféle eszköz alkalmazásával folytatta a megelőzést szolgáló erőfeszítéseit. 2013 augusztusában egyhetes ismeretterjesztő programot szervezett egy évente megrendezett ifjúsági zenei fesztivál keretében. A program több mint ezer emberhez jutott el, célja a magyarok emberkereskedelemmel kapcsolatos tájékozottságának növelése és az üzletszerű szexuális szolgáltatások iránti kereslet csökkentése volt. A kormány folytatta az előző jelentési időszakban megkezdett projektet, amely mintegy 551 középiskolás tanulóhoz jutott el. Továbbá a kormányzat az EU-val folytatott partnerség keretében PR kampányt indított a külföldön munkát kereső magyarok részére, amelyben felhívták a figyelmet a célországokban tapasztalt rossz munkakörülmények elleni jogérvényesítési lehetőségekre. A munkaügyi kizsákmányolás csökkentése érdekében magyar kormány a román kormánnyal együttműködésben a részt vett az "Integrated Approach for Prevention of Labor Exploitation in Origin and Destination Countries" (Integrált módszer a munkaügyi kizsákmányolás megelőzésére a kiindulási és célországokban) elnevezésű projektben. Azonban a kormányzat nem tett erőfeszítéseket az üzletszerű szexuális szolgáltatások iránti kereslet visszaszorítására a beszámolási időszakban. 2013-ban hiányzott az átlátható, rendszerezetten összeállított értékelés az emberkereskedelem elleni erőfeszítésekről és hiányoztak az emberkereskedelemtől szóló megbízható statisztikák is. Mindazonáltal a kormány fenntartott egy weboldalt, ahol felsorolja az emberkereskedelem ellen tett lépéseket, az emberkereskedelemmel kapcsolatos mutatószámokat és egy ellenőrző listát közöl azon magyarok részére, akik külföldön terveznek munkát vállalni.